

Není jistě novinkou, že dětem školního věku neprospívá trávení volného času na mobilních telefonech. Obzvláště intenzivně se tomuto tématu věnovaly výzkumné studie zaměřené na negativní vliv mobilních telefonů na soustředění a učení dětí. Výsledky studií vedly agenturu OSN UNESCO, aby vyslala impuls školám ke zvážení zákazu mobilních telefonů ve školách.

I naše škola v září 2024 zavedla zákaz používání mobilních telefonů u žáků nižšího gymnázia, a to po celou dobu jejich pobytu ve školní budově, tj. nově i o přestávkách. Naším cílem je nejen posílit soustředění v hodinách, ale zaměřit se i na interpersonální faktor. Ze tříd se vytrácela přirozená socializace, verbální komunikace a v neposlední řadě i pohyb žáků, kteří jen vysedávali u svých lavic napříč dnem.

V prvním měsíci školy se sice zapisovaly mínusové body za používání mobilů nad rámec vymezený školním řádem, ale tyto poznámky měly spíše fungovat jako zpětná vazba pro děti i rodiče a být pomocníkem k zavedení fungujícího systému tak, aby k porušování pravidel nedocházelo. Protože se již překlenul říjen, realizovali jsme krátký průzkum mezi žáky se zájmem zjistit, jak se s novým nařízením sžívají, a dát jim prostor k vyjádření svých postřehů a nám potřebnou zpětnou vazbu.

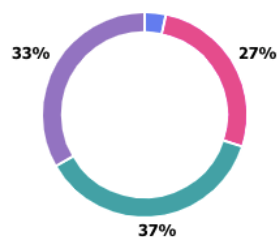
Z celkového počtu dotazovaných 104 žáků ze starších ročníků NG na dotazník reagovalo 90 žáků nižšího gymnázia. Doplnění školního řádu čl. 4 j) „na nižším gymnáziu platí během přestávek zákaz používání mobilních telefonů a podobných zařízení umožňujících komunikaci a internetové připojení vyjma krátkodobého využití (např. spuštění poslechu hudby).“ je mezi dětmi vnímáno spíše negativně a 63 % z nich se nelíbí. Přestože se nejedná o ohromující procentuální převahu, je evidentní, že její žáci většinou považují za krok špatným směrem a ve svých otevřených otázkách jmenovali mnoho racionálních důvodů.

Někteří vnímají špatně nejednotný přístup pedagogů, protože ze školního řádu vyplývá, že ho mohou krátkodobě využít – např. zkontrolovat Bakaláře a zapnout hudbu. Učitelé ale tyto argumenty zpochybňují, není pro ně jednoduché rozlišit zneužití telefonu od povoleného limitu a preferují přísnou restrikcí, což žákům vadí. Nesoulad ve vymáhání pravidla v pedagogickém sboru dle jejich názoru vede ke křivdám.

Jiní žáci mají v mobilech knihy a vyfocené poznámky, z kterých se chtějí učit, či jiná procvičovací cvičení, ale nemohou. Ačkoliv si lze pořídit k těmto účelům čtečku, mnozí ji prozatím nevlastní a případně ani vlastnit nechtějí.

Několik žáků komentovalo nepříznivě zvýšený hluk o přestávkách. Obecně chlapcům chybí možnost hraní her na mobilu k odreagování a nemají dojem, že jim taková činnost škodí. Tvrděním o škodlivosti a návykovosti her nevěří. V nadpolovičním procentu, žáci vnímají opatření jako zbytečné a komentují, že je nekontrolovatelně porušováno.

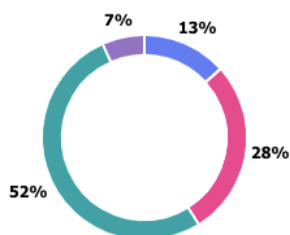
● Pozitivně	3
● Spíše pozitivně	24
● Spíše negativně	33
● Negativně	30

V kontrastu s předchozí otázkou pak překvapily reakce, kdy se celých 61 % dětí necítí nijak omezováno tím, že mobil mít nemohou, a nevnímají zde negativní dopad.

Jev sledující volní mechanismy vypovídá o obtížích u 41 % žáků. Toto procento není překvapivé, protože závislostí dětí na mobilních telefonech do 15 let věku je dle odborníků do různé míry ohroženo až 70 % z nich. Obecně se dá nevole ohledně omezení mobilů zjednodušeně chápat ze dvou pohledů: z praktického objektivního a ze subjektivního, kdy naplňuje nekonkrétní potřeby. V otevřených otázkách se opakovala věta, že žáci mobil vnímají jako zklidňující element, a upínají se i k pocitu držení mobilu alespoň v ruce, což evokuje psychickou závislost a potíže s dodržováním jsou proto naprosto předvídatelné.

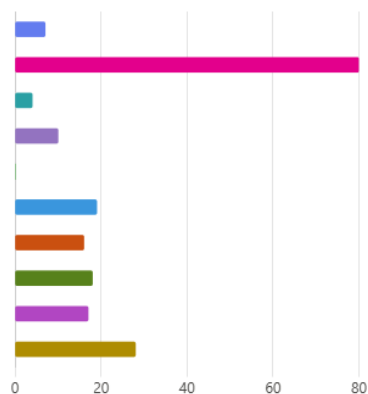
● Ano	12
● Spíše ano	25
● Spíše ne	47
● Ne	6

Zákaz ale kromě negativní odezvy přináší i odezvu velice kladnou. Děti se vracejí zpět k přímé komunikaci a znovu objevují ostatní hry. Žáci vnímají velice kladně, že mají prostor k tomu poznat lépe své spolužáky i spolužáky z jiných tříd, více se po budově pohybují a mají hezčí vztahy mezi sebou ve třídě.

Fakt, že děti samy hodnotí kladně možnost pohybu i motivaci k interakci, je pro nás výrazně cennější informací než vlastní nevole nad potřebou používat mobilní zařízení i o přestávkách. Z hlediska vyučujících je zde dokonce klesající tendence dětí kontrolovat či používat bez vyzvání mobilní telefon během vyučovacích hodin, a tím není narušováno jejich soustředění na výuku. Věříme, že se tento trend udrží a úprava školního řádu bude našim žákům do budoucna stále více přínosná.

Amos	7
Povídání	80
Deskovky	4
Piškovky apod.	10
Arkáda	0
Kreslení	19
Poslech hudby	16
Čtení	18
Aktivity venku o velké přestávce	17
Jiné	28

Zdroj: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/dobry-sluha-ale-spatny-pan-zavislost-na-mobilech-ohrozuje-az-70-procent-nezletilych-58661>
<https://www.weforum.org/stories/2023/08/online-learning-digital-divide-mobile-phone-school-education/>

M.A. Lucie Greenidge